

КАР'ЄРНІ ОРІЄНТАЦІЇ ЯК СКЛАДОВА КАР'ЄРНОГО РІШЕННЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

В наступний час в сучасному швидко мінливому світі вивчення особливостей кар'єрного становлення молодого спеціаліста постає актуальним. Молодим людям необхідна допомога в визначенні цілей, сенсів, потреб відносно до професійного становлення, усвідомленні кар'єрних орієнтацій та оцінюванні, чого вони бажають досягнути в житті. Особливості кар'єрних орієнтацій в студентському віці проявляються в їх низькому рівні усвідомлення. Важливою передумовою успішної реалізації кар'єрних рішень студентів є гармонічна система кар'єрних орієнтацій, яка полягає в засаді формування життєвих цілей і планів, що можливо у випадку їх усвідомлення та співвіднесення з індивідуальними особливостями. Недостатня вивченість впливу кар'єрних орієнтацій на прийняття кар'єрного рішення студентів технічних спеціальностей у період навчання у ВНЗ визвало потребу у даному дослідженні.

В науковій психологічній літературі кар'єрні орієнтації суб'єкта аналізувались з різних точок зору. К. О. Абульханова-Славська розглядає їх в контексті стратегії життя, Є. Ю. Коржова – поведінки, Н. А. Низовських як життєві орієнтації, Т. Г. Гнедіна – крізь сенсові утворення професійної діяльності такі як: потреби, мотиви, цінності (Абульханова-Славська К. О., 1999; Зеєр Е. Ф., 2003; Клімов Є. О., 2003; Почебут Л. Г., 2003). А. А. Жданович розуміє кар'єрну орієнтацію як сенсову диспозицію, відображаючи пріоритетне спрямування професійного напрямку (академічна, управлінська, підприємницька і т. д.). [3, с. 16]. О. П. Цариценцева виділяє функцію кар'єрних орієнтацій в якості внутрішнього джерела кар'єрних цілей людини в професійній діяльності. [10, с. 186].

Ціллю даного дослідження є усвідомлення кар'єрних орієнтацій студентів, які впливають на прийняття кар'єрного рішення у період навчання у ВНЗ. Для визначення кар'єрної спрямованості студентів, а також вагомих мотивів та потреб нами здійснено емпіричне дослідження. У дослідженні брали участь 271 студент (юнаки і дівчата у віці 18-20 років), які навчаються в НТУ «ХП».

За допомогою анкетування були визначені провідні типи кар'єрної спрямованості, усі досліджувані поділені на 5 груп: 1) група осіб, у яких переважає горизонтальна кар'єрна спрямованість (54 особи); 2) група осіб, у яких переважає вертикальна кар'єрна спрямованість (42 особи); 3) група осіб, у яких переважає два кар'єрних спрямування одночасно: горизонтальне та вертикальне (59 осіб); 4) група осіб, у яких переважає кар'єрна спрямованість на підприємницьку діяльність (49 осіб); 5) невизначена частина досліджуваних (67 осіб).

На підставі зробленого дослідження можливо зробити наступні **висновки**:

- * кар'єрні орієнтації засновуються на особистісних цілях та соціальних настановах, відображають наявність пріоритетних професійних потреб особистості та служать управлінням індивідуальної кар'єри;

- * у групах досліджуваних з горизонтальною кар'єрною орієнтацією та осіб, у яких переважає дві кар'єрні орієнтації одночасно: горизонтальна та вертикальна найбільш вагомою є потреба у професійній компетентності; у групі з вертикальною кар'єрною орієнтацією найбільш вагомою є потреба у відомості; у групі досліджуваних, орієнтованих на підприємницьку діяльність та невизначеної частини досліджуваних перевищує потреба задоволення від процесів діяльності.

Прагнення зробити кар'єру є невід'ємним бажанням людини, орієнтованої на реалізацію свого особистісного потенціалу. Отже, майбутньому спеціалісту важливо усвідомити та гармонізувати кар'єрні орієнтації, щоб професійне самовизначення не було помилковим. Без спеціальної роботи студентам важко скласти цілісне відношення до своєї кар'єри, сформувати систему уявлень про

неї, можливостях та шляхах кар'єрного рішення. Це потребує розробки діагностичних інструментів для визначення пріоритетного кар'єрного напрямку професійного просування, а також визначення системи мір для його максимальної реалізації.